

GÖDÖLLŐI IRODALMI DÍJ 2022 – GÖDÖLLŐI OTTLIK KÖR KÜLÖNDÍJ

Stall Anita: Kisbetűs életek

ha nem jó, vissza lehet vinni – ez az utolsó üzenet a férjedtől a telefonodon. Kisbetűvel kezdődik és pont sincs a végén. Tegnap kaptad, akkor még minden rendben volt. Ma meg el akarsz válni.

– Lehet rám sárt dobálni, én vagyok az áldozat, mert le mertem neki keverni egy pofont, ami balul sült el, büntess csak! – kiabálta. A magyartanár az első benned; 'sarat'- mondanád, de befogod a szád. Először fogsz tőle külön aludni, a nappali kanapén, közel a gyerekszobához. Most azért nem szólsz vissza, nehogy a gyerekek felébredjenek. Tizenhat éve vagytok házások.

– Megbeszélted vele? – kérdezted halkán, szemlesütve.

– Igen, mondtam neki, hogy megérdemelte a pofont – saját mellkasa felé mutogat, szinte behorpad az egész ember, hangos, magabiztos, és még mindig mérges. Ezért mentél hozzá, a magabiztosságáért.

Azt vártad, hogy valami olyasmit mond, hogy összeölelkeztek a gyerekekkel, megbeszéltek, és ő bocsánatot kért. Csak ülsz a kanapén és újra látod magad előtt a jelenetet. Minél többször képzeled el, annál inkább megelevenednek olyan részletek is, amelyekről nem is tudtál. Éles, apró mozaikokból tisztán kirajzolódnak a délután eseményei. Szeretnéd, ha nehezen jutna az eszedbe, ha felidézhetetlen homályosság borítaná az egészet, ha már évekkel ezelőtt történt volna.

Másnap hazafelé vezetsz és el akarsz válni. Most nem bögsz, nem biztonságos, nem látni a könnyektől az utat. Pedig sírnál már, de sietsz, a nagyobbiknak segítesz bepakolni: fogkefe, váltóruha, kulcs, teló. Hétféjére meghívták a barátai egy ottalvós maratoni Fortnite csatára. Mindegyik nagy szó, mindegyik új. Csak most kezdte a középiskolát, általában barátai sem voltak, ott sem aludt soha senkinél és a számítógépes játékok terén is van még mit tanulnia. Büszke vagy rá.

Először csak a pofont látod, amit szerinted is megérdemelt a gyerek. Rohadt idegesítő volt. Látod, ahogy az apja pofon vágja és nekivágódik a székeknek. Az ótvar széktámla belsejében persze pont a csücskénél kopott ki az anyag. Nem is látszik, jótékonyan ott maradt a huzat, mint egy megkövesedett csiga váza. Belül semmi. Messziről tökéletesnek tűnik, pont olyan, mint a másik három szék az asztal körül. Csak ha megfogod, akkor érzed, hogy belül üres, szétporladt, csontszínű műanyag darab áll ki onnan évek óta. Éles és kemény lett. Mint te. Vacak kínai minden.

A gyerek üvölt. Állandóan. Marha jó színész. Fociban is mindig fetreng és ordít, így kiharcol egy büntetőt és be is rúgja. A csapattársai imádják. A férjed is. Büszke rá.

Fogja az arcát és vonyít. – A szemem, a szemem!

Odafutsz, hogy mutassa. De nem veszi el onnan a kezét. Az öledbe kucorodik és sír. Jó ez a néhány másodperc. Míg nem látod, hogy milyen az arca. Addig reménykedhetsz, hogy semmi. Anya, én csak tebenned bízom, ne hagyd el, kérlek! – ezt később mondja, de beletapad az emlékezetedbe, mikorra már totál kiakadsz és lefolyik a sminked. Most nem színészkedik.

Nem akarsz ennek a családnak a része lenni és akkor szeretnéd, ha neked is lekeverne egy akkorát, hogy nekiess a székeknek. De téged soha nem bánt, minden reggel ágyba hozza neked a kávé, pedig ő nem is iszik. A ruhatárad is neki köszönhetően színes, ízléses és jól kombinálható. Mielőtt elindulsz otthonról mosolyogva ölel magához, és addig integet a kapuból, míg el nem tűnik szeme elől az autód.

A kanapén fekszel a palacsintaszagban és látod, amit addig nem, a jelenet még egyszer és még egyszer és még egyszer. Nem alszol, látod, ahogy nekiesik a gyerek a székeknek, pontosan a csücsöknek, ha nem lenne ilyen alacsony, nem a szemét ütötte volna be. Tíz éves. A szék is. Lehet, hogy belőled is kikopott az anyag, éles és kemény lettél. Mintha centiken múlna, hogy működjön minden. Az életed. A házasságod. A családotod. – Anya, én csak tebenned bízom, ne hagyd el, kérlek! – hallod újra, miközben a földön ülsz a gyerekekkel az öledben és nem tudod, hogy percek teltek el vagy órák, s nem jut eszedbe semmi értelmes, hogy mit kellene mondani vagy tenni. Rigmusra köröz az agyadban a 'te benned bízom' és te kántárod, tebenned bízom, tebenned bízom, tebenned bízunk eleitől fogva.

Később békítő palacsintát sütsz. Meg is kened *Nutellával* és kis csigácskákra szeled, ahogy pici korában szerette. A kedvenc ronisz bögréjében melegítetted neki a kakaót.

Gondolkodsz. A gyerek kezdte, vinnyogott, üvöltött veled. Házi feladatot kellett volna írni. Már negyedikes, de végig ott kell vele ülni. Önállótlan, bezzeg te egyedül jártál iskolába és szakácskönyv nélkül megfőzted a nokedli pörköltet vasárnapra. Ezek a mai gyerekek meg egy kenyert se tudnak megkenni! Mondjuk focizni, azt tud. A konyhában tanultok, pedig van íróasztala is, de így közben te is haladsz a dolgaiddal. Ó, azok az íróasztalok! A kisebbik gyerekén könyvek kusza halma, minden tele radír szöszökkel, itt-ott furcsa állagú cukrok. A nagyobbikén szabályosan rendezett, hegyesre faradott ceruzák és iratrendezőben üres lapok. Ennyi.

Már az első összeadásnál feldobta a lábát az asztalra, és azt kiabálta, hogy nem érteeeeeem! Nem kérte, hogy magyarázd meg, hanem az utolsó magánhangzót hosszan elnyújtva, kaján vigyorral az arcán üvöltött. Megpróbáltad elolvasni a feladatot, segíteni neki, de nem figyelt, földhöz vágta a ceruzát, vicsorgott és a szavakba vágott. Nem veszed magadra, nekiállsz türelmesebben magyarázni, leteszed a mosogatószivacsot, megtörölöd a kezed és leülsz mellé. Mutatod, hogy egész figyelmed az övé, csak dolgozzon végre. Olvasol a feladatot. A gyerek bemászik az asztal alá, mert 'leesett' a ceruzája. A hegye kitörött és a kis grafitdarabbal besatírozza a járólapot.

– Figyelj ide, légy szíves – erőltetted ki magadból az utolsó kulturált gesztust. Visszaül melléd és egy radírral a kezében az asztal lapját dörzsöli, még véletlenül sem néz a matekfeladatra. Lehajtod a fejed és észreveszed, hogy ültében hangtalanul focizik egy szivacs labdával. Kiabálni kezdesz. Ekkor lép be a házba apa. Nyilván nem ez az ideális fogadtatás, valószínű nem akar erre hazajönni. Talán ő sem akar ennek a családnak a része lenni. Talán jó lenne elválni.

A férjed utolsó üzenete a telefonodon: ha nem jó, vissza lehet vinni. Egy kabátra érti, amit a gyerekek vett, de te másra gondolsz. A rossz házasságot hova lehet visszavinni? Rossz gyerek, rossz házasság. Rossz házasság, rossz gyerek. Melyik volt előbb? A tyúk vagy a tojás?

Leveszi a kezét a szeméről, nincs ott semmi. Akkorát sóhajtasz, hogy úgy érzed, a tüdőd kiürült, kiszáradt, apró sókristályok töltik be a tested és megfulladsz.

Vagyis van valami, a szeme alatt horzsolás, körülbelül akkora, mint egy dió, felületesen vérző seb, körülötte lilás véraláfutás. Megkönnyebbülten zokogsz és összefüggéstelenül beszélsz, hogy elmész innen. A gyerekek is új erőre kapnak és bőgni kezdnek.

Aztán reggel lesz. Mindenki megy a dolgára némán. Most itt ülsz a kocsiban és szeretnéd elhíttetni magaddal, hogy nem nagy dolog az egész élet, simán változtathatsz.

Gondolatban lezárod a házasságod, és gyűjtögeted az emlékeket, összefolynak az ölelések, az ízek. De a férjed bőrének sima felületét, a hőérzetet és a tapintást bármikor fel tudod magadban idézni. Pont annyival melegebb nálad az ő teste, mint amennyire fázol.

Melő után te vagy az első, aki hazaér, a kulcs türelmesen, magától fordul a zárban, otthon vagy. Szereted ezt a házat, szép a kert, finom a kávé. Tizenhat éves a kotyogó, vágyod az égett ízt, az egymásra rakódott évek kormát, hozzád tartozik, mint a bőred vagy a neved: Szeilerné. Félsz, hogy csontszínű, műanyag, vacak kínai lettél te is belül.

A szobákban lecseréled az ágyneműt, tiszta levegő száll fel a huzatból. A férjednek új pizsamát raksz a párna alá a magadé mellé. A gyerek végig ott sűrög, a leckét már megírta egyedül, hiszti nélkül, s most hangosan olvas neked egy különleges repülő halról. Ő is bizonyítani akar. Aztán összebújtok a friss ágynemű tetején és ő előad. Imádod, amikor ilyen tudományos. A focinál jobban csak olvasni szeret.

Hazaér a férjed. Sietve és mosolyogva fogadjátok. Átölel és te hagyod.

a kabát jó lett a gyerekekre - kis betűvel, pont nélkül